

Липовий шум

Олексій Сацюк

I.

Легенько зачинились двері за останнім пацієнтом, і в кабінеті повисла передвечірня тиша, напоєна свіжістю весни. Крізь відчинене вікно вливався ніжний запах бузку і несміливо зазирали блідорожеві магнолії.

Нікі скинув халат, повісив на вішалку і підійшов до вікна. Віддихнув повними грудьми і, заклавши руки в кишені, задумано дивився вдаль, а вірніше — на вершки тирольських гір, що засніженими хребтами обрисовували контури обрію.

Ще так недавно, ще рік тому, він захоплювався красою цих гір, прислухався до їх таємничої задуманості, голубив зір лагідною синявою, що сріблястим пилком наповняє міжскельні заглибини.

Скільки тоді пестливих мрій пройшло через його голову... Скільки весняно-золотих образів випромінювала його уява... Майбуття стелилося перед ним узористим килимом і привабливо всміхалося, наче закохана дівчина. І він усміхався, радів, широко розхиляв гарячі обійми і ловив... Ловив весняно-золоту мрію...

Чому зараз він не може так солодко мріяти? Чому серце остигло і не приносить йому радісного хвилювання? Де ділися мрії полум'яно-жагучі? Невже розвіялись, мов казка вечірня? Невже відлетіли, мов птиці жаропері?...

Спохмурнів. По обличчю пробігла легенька тінь.

Чи спалахне знову остигле серце? Чи вернуться мрії весняні?

"Не вернуться"... — щось тихо прозвучало на дні душі

Нікі зітхнув. Вийняв цигарку. Припалив.

Між пелюстками магнолій поплівся сивенький димок.

Роз'ясніло обличчя, але задуманість з нього не сходила.

— Nii-ky!

— Vati! Koo-mm !...

Це голоси з сусідньої кімнати.

Нікі злегка посміхнувся і подався в їдальню.

II.

Після вечері вийшли на балкон.

Маріетта була в чудовому настрої. Вгрузла в лежак і, заклавши руки за голову, вдоволено споглядала то на своє добре приміряне взуття, то на гарне обличчя Нікі, що сидів праворуч. Не вмовкала ні на хвилину, хіба — коли вибухала лунким сміхом. Як і щодня, обсипала його запитаннями: чи багато мав пацієнтів? скільки заробив? чи смакувала вечеря? а що завтра на обід приготувати?

Нікі звик до цих запитань, і вони давно вже перестали збуджувати в ньому зацікавлення. Коротко відповідав або підтакував:

— Ja, ja!

Йому ставало досадно: хотілося інших тем — чогось нового. І, щоб не образити Марієтту, зручно використовував моменти та переходив на іншу тематику. Але це якось не вдавалося: Марієтта завжди верталася до своєї улюбленої побутовщини. Це ж її найбільше захоплювало, це вводило її в приємний настрій і вигрівало її душу. Вона часто іронізувала і сміялася з Нікі, що він такий тепер байдужий до їхнього щасливого ідилічного життя. Та вона трагічно цього до серця не приймала. Бо чи їй потрібно? Він же ситий, чисто одягнений, працює, має її — господарну Марієтту і синьоокого Тоні. Хіба ж треба людині ще більшого щастя? Але він цього не розуміє. Її любий Нікі не розуміє, що це щастя. Так, не розуміє...

— Ха-ха-ха 1 — бризнула веселим сміхом і одною рукою обхопила його шию.

Нікі торкнувся устами її ясного волосся.

— Ти дурненький, Нікі. Ти ще дитина. Ха-ха-ха І...

Нікі їй собі посміхнувся.

— Ти, Нікі, не розумієш, що це — щастя! Не один його ловить і не може зловити, а ми вже впіймали і радіємо ним. Воно довкола нас і в нас самих: у тобі, в мені, в нашому привітнрму домику, в твоєму приймальному кабінеті... І Тоні частиною нашого щастя. Ах, Тоні! Любий Тоні! Він так гарно бавився сьогодні. Він чудово розвивається. Вже починає слова в'язати в речення. А їсть! Знаєш, як він їсть? Має добрий апетит! І спить добре. Любий наш Тоні, правда?

Уяви собі: він скучає за тобою. Ти любиш його?

Допитливо дивилася в вічі.

— Люблю, Марієтко.

— Ти зажурений, Нікі? А чому ти зажурений? Про що ти думаєш? Про що? Скажи мені. Ну, говори, любий! Може стомлений працею? Що, Нікі?

— Ні, Марієтко, я не стомлений.

— То чому ж ти сумний? Чому не радієш разом зі мною? Ходімо спати — відпочинеш. Що?

— Ні, ні, посидьмо. Тут гарно. Ось бачиш: нависає галузка над бальконом. Свіжа липова галузка...

Марієтта здивовано:

— І що ж тут такого?

— Це дерево росло в мого батька на подвір'ї. Кучерява липа... Під нею я бавився і виростав. Я вдихав ніжний запах її цвіту. Вона тихим шумом мене до сну колихала. Вона нагадує мені...

— ХА-ха-ха!... Нікі! Ти іноді буваєш дуже сентиментальний. Ти — поет. Чи й земляки твої такі ж поети? Ха-ха-ха!...

Нікі щось кольнуло. Кольнула іронія, якою були забарвлені слова і сміх Марієтти.

— Марієтто! — спалахнув гнівом і раптом обірвав.

— Ну, ну, не гнівайся, любий. Ти сьогодні надто нудний. Ходімо спати. Ходімо, Нікі. Мовчки встав і пішов за Марієттою.

Незабаром у спальні погасло світло, довкола м'яким шовком послалася тиша, і

тирольська ніч розлилася повинню срібла.

Але сон повік Нікі не торкався.

III.

Коли сонце засівало гори своїм першим промінням, по лінії Інсбрук-Генуя мчав задиханий поїзд. Уже лишив далеко поза собою Альпи і вбіг на розлогі падуанські рівнини.

В купе другої кляси декілька пасажирів. Дехто дрімає, дехто читає ранкову газету. Лише один (молодий чорнявий мужчина), спершись на столик, задумано дивиться десь у безмежжя падуанських рівнин. Він не мріє, не захоплюється, не пестить зору чудовими краєвидами, що пробігають поза вікном і розпливаються в сизавій синяві далі. В його очах — пригаслі огники, а під повіками — журні тіні. На обличчі помітно відбиток унутрішньої боротьби. Але вона вже скінчилася. Ще тільки рани в серці. І їх час загоїть...

Довго думав і наче важив у думках, з згодою відірвав зір від вікна і сягнув рукою в портфель. Добув* листовий папір і почав писати:

"Дорога Марієтто!

Любов наша народилася між холодним камінням бомбосховища, коли над нами грозиво бомби шуміли і пронизливо гуділи літаки. Ми тоді стояли на грані життя і смерті. Перемогло життя: Ти мене полюбила, я полюбив Тебе. Тихою ідилією, вечірньою казкою пливли наші дні. Ти почувалася щасливою, але в моїй душі постійно щось відзивалося, щось бриніло обірваним акордом.

Моя душа потребувала співзвуччя, гармонії з іншою душею. Такої гармонії я довго шукав у Твоїй душі, та не знайшов. І не міг знайти, бо ми — люди інших світів: Ти зростала серед каміння і скель, а над моєю колискою лилась тужлива пісня і липа ніжно шуміла. І хіба можу я забути ту пісню тужливу і липовий шум?...

Це для Тебе сентиментальне і смішне Так, я знаю...

Наші шляхи колись мусіли розійтися. Вони розходяться сьогодні і вже ніколи не зійдуться.

Забудь мене і будь щаслива.

Твій Нікі."

Заадресував коверту, але не заклеював. Тримав у пальцях і задумано вдивлявся в неї.

— А Тоні? — тихо прошепотіли уста.

— А То-ні, а То-ні ?!... — підхопили колеса.

Але море дихнуло спокоєм і вогкістю.

Нікі повів стомлено рукою по чолі.

— Бідний Тоні... не знатиме батька.. В його серці житиме Нікі. Такий Нікі, якого змалює дитяча уява з оповідань матері. А хто йому розкаже про Миколу ?...

На хвилину зір зупинивсь десь на обрії — ген там, де небо стикалося з розгойданим морем.

— Хто розкаже про Миколу? — душею питав сизаву далечінь. — Хто мого сина

степовими казками напоїть?... Він зросте серед гір, заслухається в глухий стукіт каміння і не почує ніколи липового шуму...

Пронизливий, свист паротягу, що добігав до Генуї, обірвав плетиво гарячих думок д-ра Миколи Тарасенка, а вітрограйний гомін корабельних щогол у порті збудив його душу до нових — ще недоспіваних пісень.